

Küfürbaz, asi, provokatif ve nihilist bir klasik

Louis-Ferdinand Céline'in geleneksel edebiyatı tersyüz ettiği 'Taksitle Ölüm' küfürbaz, asi, provokatif, müptezel, haz düşkün, sınır ihlali yapan kaotik bir roman.

ERHAN TEKTEK
erhan.tekten@gmail.com

Taksitle Ölüm', 12 Mayıs 1936'da yayımlanmadan 20 gün önce "Kitap" nihayet yayımlanıyor. Biçeminden haberdarsınız zaten. Bu, 'Yolculuk'tan çok daha ötesi" der **Louis-Ferdinand Céline**, bir dostuna yazdığı mektupta. 'Gecenin Sonuna Yolculuk'tan dört sene sonra yayımlanan yazarın ikinci romanı **'Taksitle Ölüm'**, o zamanlarda eleştirmenlerin ezici çoğunluğu tarafından yerden yere vurulsa da günümüzde **yazarın gerçek başyapıtı kabul ediliyor**. **Kitap** 81 yıl sonra **Yapı Kredi Yayınları** Kâzım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi'nden Simla Ongan'ın çevirisiyle Türkçede. Bu çeviriyle birlikte biz Türk okurlar da 'Gecenin Sonuna Yolculuk'la başlayan dil ve üslup devriminin, bir adım daha ileri taşınarak metnin tamamen 'düzgün' cümlelerden arındırıldığını görmüş olduk. **Céline romanda geleneksel edebi dilin yapısını bozup, daha canlı bulduğu konuşma dilini taklit ediyor**. Biçem olarak devrimini ise asla tamamlamadığı cümleler arasına koyduğu üç noktalarla gerçekleştiriyor. Okuyuş sırasında bu korkutucu görünen üç noktalar okuyucuya hızlı bir tempo kazandırıyor. **Roman içerdiği müstehcenlik ve pornografik öğeler nedeniyle 'sorunlu' bölümler ve 'sıkıntılı' sözcüklerle dolu**.

Yer yer otobiyografik anlar da içeren bu romanında, hayatını büyük bir yok oluşa adanmış Ferdinand'ın hikâyesini anlatan Céline, bir hastalığa yakalanan ve halüsinasyonlara maruz kalmış yetişkin Ferdinand ile başlıyor anlatılarına. Yazarla aynı adı taşıyan anlatıcı, giderek çocukluğunun anılarına geçiyor. **Modern edebiyatın en karizmatik 'piç'lerinden biriyle tanışıyoruz böylelikle**. Ferdinand hile yapıyor, çalıyor, çırpıyor; direnişiyle büyüleyici bir kimlik olarak çıkıyor karşımıza. Bir sigorta şirketinde köleliğe mahkûm olan bir baba ile 'Beresinas Pasajı'nda zengin müşterilerine dantel satmaya çalışan küçük burjuva bir annenin

oğlunun karanlık maceraları her sayfada büyüyen bir kaos, delilik ve kocaman bir paranoyanın atmosferine giriyor. **Céline bu karanlık atmosferi komedi unsuruyla dengelemeyi de başarıyor her seferinde**.

Felaket ve mali yıkım, roman-daki en sıradan şeyler. Tabii ki bu yıkımların en büyük sorumlusu isteyerek veya istemeyerek Ferdinand oluyor. Okul hayatında başarı sağlayamayan çocuk genellikle bir işe konuluyor. Hapse giren patronun karısı tarafından tecavüze uğrayan Ferdinand'ın kıyafetine üç çengelliğneyle bağladığı broşu yine o sırada kadına çaldırması kendinde psikolojik bir yıkıma sebep olurken ailesinde büyük bir mali yıkımı peşinden getiriyor. İngiltere'de yatılı bir okula gönderilen Ferdinand neredeyse tek bir kelime İngilizce öğrenmeden Fransa'ya dönüyor. Ailesinin kendine yük olarak gördüğü Ferdinand, bilimsel dergiler ve **kitaplar** yayımlayan Courtail'in yanında iş buluyor. Courtail'in yanında bir dönem aydınlığa kavuşsa da **Ferdinand sonunda yine kendi karanlığına gömülüyor**.

Yaşamın her alanında çocuk tek başınadır aslında. Güvenebileceği bir dala tutunmak ister. Ailenin belki de çocuğuna karşı ilk görevi kocaman bir ağaçta sağlam bir dal olabilmektir. İşte bu noktada çocuk ellerini havaya kaldırmıyorsa yapabileceği bir şey kalmaz anne ve babanın. Bir de küçük burjuva bir aileyseniz, değerlerinizi kabul etmeyen bir çocuk hayattaki en büyük düşmanınız olabilir.

Céline'in nihilist metni, kalıpları yıkan alışılmadık tarzının doruğu 'Taksitle Ölüm', hayatta dikiş tutturmakla işi olmayanların başucu kitabı olacaktır. ■

TAKSİTLE ÖLÜM

Louis-Ferdinand Céline
Çeviren: Simla Ongan
Yapı Kredi Yayınları,
2017
544 sayfa, 40 TL.